

แนวคิดโครงการเพิ่มศักยภาพห่วงโซ่มูลค่าของข้าวที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ

เพื่อสมัครขอรับทุนจากกองทุนภูมิอากาศสีเขียว (Green Climate Fund: GCF)

ความเป็นมา

ข้าวคืออาหารหลักของประชากรมากกว่า ๓.๕ ล้านคนทั่วโลก ประเทศไทยคือผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่อันดับที่ ๒ ของโลก และมีพื้นที่ปลูกข้าวมากกว่าร้อยละ ๕๐ ของพื้นที่เพาะปลูกในประเทศ สร้างงานให้เกษตรกรมากกว่า ๑๘ ล้านราย คิดเป็นร้อยละ ๒๕ ของจำนวนประชากรในประเทศไทย

ภาคเกษตรปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงถึงร้อยละ ๑๖ ของอัตราการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งหมดของประเทศไทย คิดเป็นอันดับ ๒ รองจากภาคพลังงาน การทำนาปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงถึงร้อยละ ๕๕ ของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคเกษตรทั้งหมด หรือประมาณร้อยละ ๘ ของอัตราการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งหมดของประเทศไทย^๑ และการศึกษาในเขตชลประทานพบว่า วิธีการขังน้ำซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่นิยมทำให้เกิดการปล่อยก๊าซมีเทน (CH₄) ทำให้เกิดภาวะโลกร้อนมากกว่าของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ถึง ๒๘ เท่า

จากการจัดลำดับประเทศที่มีความเปราะบางสูงสุดต่อผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศใน ๓๐ ปีข้างหน้า^๒ ประเทศไทยถือเป็น ๑ ใน ๑๖ ประเทศที่มีความเสี่ยงสูงสุด และจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเกิดภัยแล้งและน้ำท่วมที่มีความถี่และรุนแรงมากขึ้น ส่งผลให้คุณภาพและผลผลิตทางการเกษตรลดลง รวมถึงความผกผันและการสูญเสียรายได้ของเกษตรกรที่เพิ่มขึ้น อันเกิดจากความเสียหายในการเพาะปลูก^๓

วัตถุประสงค์

โครงการเพิ่มศักยภาพห่วงโซ่มูลค่าของข้าวที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ มีจุดมุ่งหมายในการลดความเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของเกษตรกร จำนวน ๔๕๐,๐๐๐ ครัวเรือน และลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการทำนามากถึง ๔.๐๗ ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ผ่านการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำนาและการสร้างห่วงโซ่มูลค่า รวมทั้งการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน

สนับสนุนโดย

งบประมาณภายใน GIZ ที่จัดสรรสำหรับการเตรียมการและดำเนินโครงการฯ ผ่านกระทรวงเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

ประเทศ

ประเทศไทย

ภาคีโครงการในอนาคต

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมการข้าว กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และอื่น ๆ

ระยะเวลาการพัฒนาโครงการฯ

กันยายน ๒๐๒๐ ถึง กลางปี ๒๐๒๒

(ตามเป้าหมายการประชุม

คณะกรรมการบริหาร GCF: B.๓๒)

¹ [Second Biennial update Report of Thailand to UNFCCC, 2018.](#)

² [Thailand's Intended Nationally Determined Contribution \(INDC\), 2015.](#)

³ Wassmann, R. et. al., 2009: Climate Change Affecting Rice Production: The Physiological and Agronomic Basis for Possible Adaptation Strategies. Advances in Agronomy.

แนวทางการขับเคลื่อนโครงการเพิ่มศักยภาพห่วงโซ่มูลค่าของข้าวที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ (ฉบับร่าง)

องค์ประกอบที่ ๑ - การส่งเสริมวิธีการผลิตข้าวที่ยั่งยืนและเท่าทันต่อภูมิอากาศ และการเข้าถึงบริการที่เกี่ยวข้อง

โครงการฯ จะช่วยเพิ่มความสามารถของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในการปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ผ่านการฝึกอบรมเกษตรกรและอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงบริการทางการเกษตรที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ โดยการเปิดรับและนำแนวทางการทำการเกษตรที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ และการพัฒนาการบริการก่อนและหลังการเก็บเกี่ยว ซึ่งจะก่อให้เกิดผลประโยชน์เพิ่มเติมทางเศรษฐกิจต่อเกษตรกรรวมไปถึงความมั่นคงในการดำรงชีวิต

องค์ประกอบที่ ๒ - การพัฒนาแบบจำลองธุรกิจการเกษตร และการลงทุนในเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง

เกษตรกรจะได้รับการสนับสนุนในการเข้าถึงตลาดสำหรับการผลิตข้าวที่ยั่งยืนและเท่าทันต่อภูมิอากาศ โดยจะลดความเสี่ยงในการลงทุนของเกษตรกร ในกรณีที่มีการปรับเปลี่ยนไปใช้เทคโนโลยีใหม่ ซึ่งประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับคือ กำไรและรายได้ที่สูงขึ้นผ่านการเชื่อมโยงตลาด รวมถึงการพัฒนาแบบจำลองทางธุรกิจที่ยั่งยืนสำหรับการเกษตรที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ และผู้ให้บริการเทคโนโลยีรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (SMEs)

องค์ประกอบที่ ๓ - การส่งเสริมนโยบายและมาตรฐานข้าวยั่งยืน และระบบการตรวจสอบ

โครงการฯ ส่งเสริมการพัฒนา นโยบายโดยยึดหลักของตลาด รวมไปถึงการเพิ่มประสิทธิภาพมาตรฐานการผลิตข้าวที่ยั่งยืนและระบบรับประกัน โดยมาตรฐานข้าวยั่งยืน หรือ Thai Sustainable Rice Standard (GAP++) เป็นมาตรฐานข้าวแห่งชาติของไทยโดยสมัครใจ ซึ่งทำหน้าที่เป็นกรอบและกลไกในการขับเคลื่อนการประยุกต์ใช้การทำที่เท่าทันต่อภูมิอากาศในวงกว้าง ผ่านการสนับสนุนโดยการพัฒนาระบบรับประกันและการติดตามรายงานด้านผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคม

องค์ประกอบที่ ๔ - ระบบดิจิทัล:

โครงการฯ จะส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการข้อมูลตลอดห่วงโซ่มูลค่าของข้าว เช่น การบริหารจัดการข้อมูลสำหรับเกษตรกรและระบบรับประกันข้าว หรือการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการนำร่องปรับแต่ง และพัฒนาเป็นการให้บริการดิจิทัลแบบครบวงจร

องค์ประกอบที่ ๕ - การเข้าถึงการลงทุนและแหล่งเงินทุนหมุนเวียน

โครงการฯ จะสนับสนุนเงินลงทุนเพื่อการผลิตในการปรับเปลี่ยนสู่การทำเกษตรที่เท่าทันต่อภูมิอากาศผ่านระบบเงินทุนหมุนเวียน ช่วยคุ้มครองเงินลงทุนของเกษตรกรผ่านโครงการประกันภัยข้าว และอำนวยความสะดวกในการลงทุนของ SMEs ผ่านโครงการค้าประกันสินเชื่อและ/หรือเงินทุนสนับสนุนเทคโนโลยี เพื่อให้ SMEs สามารถขอกู้เงินเพื่อการลงทุนจากธนาคารได้

ข้อมูลเพิ่มเติม: gcf.onep.go.th/th

ติดต่อ: ดร.อันญา เอิลเบค ผู้อำนวยการส่วนธกกิจการเกษตร

กลุ่มการเกษตรและอาหาร องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน
ประจำประเทศไทย

อีเมล: anja.erlbeck@giz.de